

Järle Byablad

Nr 2 juni 1988



Tryckt i Örebro

ÄRGÅNG 14

Byabladskommittén: Gun Viktorsson (kontaktperson) 0587/50060, Peter Ekström (ansvarig utgivare) Karin och Adam Bergman (distribution) Birgitta Carlsson och Mats Svensson.

Byalagets postgironummer: 44 85 83 - 5

***Hela Sverige
ska leva!***

**LANDSBYGD 90
GLESBYGDSDELEGATIONEN**

Landsbygd 90 ska ses som ett tvärpolitiskt och tvärsektoriellt projekt uppbyggt på ett lokalt engagemang. Bygdens befolkning ska stå i centrum och utvecklingen ske på bygdens egna villkor.

Ordföranden har ordet

Så har jag då fått förtroendet att "leda" Byalaget under detta och nästa år. Att ta över klubban efter Lasse som i fyra år svingat den mycket skickligt blir inte lätt, men jag ska göra mitt bästa. Egentligen har jag inget att vara nervös för, Lasse och nästan alla andra i styrelse och kommittéer är kvar och jobbar på lika oförtröttligt som förr.

Att mitt intresse är tåg har väl ingen undgått att märka under de tio år jag varit aktiv i Byalaget. Som föreningens representant i järnvägsstiftelsen NJOV har jag på nära håll fått uppleva förverkligandet av museijärnvägen Ervalla-Järle-Nora och inte minst, Järle Stations förvandling från förfall till en stilenligt restaurerad och fungerande station. Särskilt gäller detta den gamla stinsbostaden som nu blivit en ljus och vacker föreningslokal och som dessutom med sitt moderna kök gjort det möjligt för oss att bygga ut vår serveringsverksamhet för de tusentals tågresenärer och andra turister som på sommaren gästar vår by.

Men turisterna i all ära, det är ju ändå för invånarna i Järle som Byalaget kommit till och naturligtvis ska vi arbeta i denna anda även i fortsättningen. De stora framgångarna som Järle fått i form av ett Byadagis och en bra kollektivtrafik ska nu följas upp av en ännu större satsning, att återupp-rätta byn som "centralort" med fler invånare, egen affär, äldreomsorg, förbättrad kommunal service mm. Dessa planer ingår som ett led i Landsbygd 90, en europeisk kampanj som syftar till levandegöra vår landsbygd igen. Det är alltså en spännande framtid Järle och dess invånare går till mötes och jag tror att Byalaget har det engagemang och den kunnsighet som behövs för förverkliga detta mål. Vi har ju lyckats tidigare.

Jag vill avsluta med en järnvägsnyhet för Järle, detta tack vare att det nylagda perhyttespåret (stor invigning 3 juli) blev billigare än beräknat. Nämligen arbete på att lägga tillbaka det gamla stickspåret till magasinet. En kuriositet är att rälsen ska vila på slipers från en annan gammal NBJ-station, Kortfors, strax utanför Karlskoga. För Järle betyder detta inte bara att det ursprungliga spårområdet återuppstår utan också att några godsvagnar precis som i forna dar kan ställas upp vid magasinet. Vem vet, kanske kan järlebon snart få sitt IKEA-möblemang levererat per järnväg...

Örter Tegner

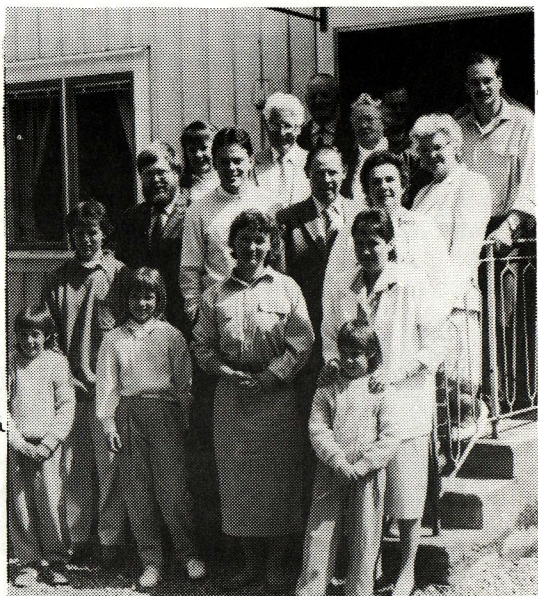
BETANIA 20 ÅR I JÄRLE

För tjugio år sedan flyttade Betaniaförsamlingen ner till Järle. Innan dess var verksamheten förlagd till Fingerboda.

När församlingen så fick erbjudandet att köpa den lokal som de fortfarande har så tog de genast chansen. Efter en genomgripande upprustning av fastigheten så flyttade församlingen in hösten 1968.

Den 3-4 september kommer församlingen genom olika arrangemang fira sina tjugio år i Järle.

Betaniaförsamlingen består idag av 26 st medlemmar och bedriver en konternuerlig verksamhet med gudstjänst varje söndag, söndagsskola och juniorer, berättar Mats Svensson som f.n. är församlingens ordförande.



en del av medlemmarna i
Betaniaförsamlingen)

Vår önskan och förhoppning är att Betania skall vara en öppen församling dit alla känner sig välkomna, säger Mats.

Birgitta

RESERVERA LÖRDAGEN DEN 2 JULI FÖR DÅ BLIR DET

BYALAGSFEST HELA DAGEN

VI FIRAR VÅRT 15-ÅRSJUBILEUM MED EN SOMMARFEST VID JÄRLE

STATION. PRELIMINÄRT PROGRAMINNEHÅLL:

UNDERHÅLLNING - LEKAR - TÄVLINGAR - ÖVERRASKNINGAR -

ÅNGTÅGSKÖRNINGAR - JÄRLE MARKNAD - VERNISSAGE: KONST I

JÄRLE - LANDSBYGD 90 BUDKAVLE - SERVERING - GRATISFIKA

FÖR MEDLEMMAR

ALLA MYCKET VÄLKOMNA!

I SERIEN : "OM DESSA VÄGGAR KUNDE TALA."

I detta nummer av Byabladet har vi i serien "Om dessa väggar..." stannat inför de hus som tidigare varit affärer. Tänk vi har haft sammanlagt 3 affärer i Järle, inte illa.



Elvenborg är en ganska pampig byggnad, den byggdes strax före sekelskiftet. Årtalet var 1898, det är dokumenterat på en spåna som förre ägaren hittade vid en renovering.

I källarvåningen med ingång från baksidan var det inrett för bageri. Där fanns en stor bakugn som eldades med meterved. En ganska vidlyfåg procedur innan det var klart för gräddning. Bageriet sköttes av

två söner till ägaren. Där bakades limpor, siktkakor, mandelkubar och även knäckebröd. Knäckebrödet gjorde skäl för namnet, det var hårt och knaggligt men gott. Utan bra tänder gick man bet.

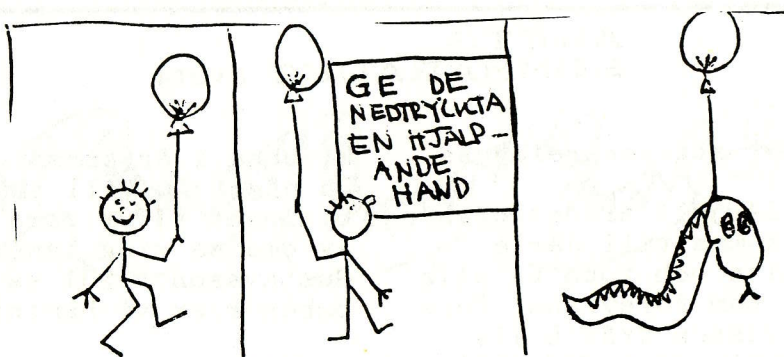
I en tillhörande annexbyggnad drev ägaren ett plåtslageri. Den troliga produktionen bestod väl av takrännor och takplåtar till byggnader.

Bageriet gav tonåringar som var på hugget och hade tillgång till cykel tillfälle att tjäna en slant genom att sälja limpor. En låda på pakethållaren med limpor och så kommers i stugorna runtom. Förtjänsten blev väl inte så stor, den kunde nog räknas i ören. men även småtillskott var på den tiden värdefulla.

Omkring 1924 hände det saker i Järle. I Elvenborg startade Kooperativa Förbundet en affär.

Nu ökade konkurrensen om kunderna, det fanns nu tre affärer i detta lilla Järle.

Mitt emot Elvenborg ligger Vänhem där ägaren L.W. Andersson drev affär. De argaste konkurrenterna var grannar. L.W. Anderssons var av diverse slag, ett litet varuhus kan man säga. Men det fanns sortiment han inte förde. Snus och tobak salufördes inte, hans kristna tro gjorde att han ej förde dessa varor.



På andra sidan järnvägen fanns den tredje affären. Den var belägen i fastigheten Tuppenhov, fastigheten bytte sedan namn och heter numera Skogstorp.

I Tuppenhov drev ägarinnan en pensionatsrörelse, det skall sägas att omfattningen var välganska ringa.

Den siste som drev affären som privathandlare gifte sig med ägarinnan Amanda. Han var en före detta kreaturshandlare från Filipstad, vi kallade honom för Ko-Olle, hans efternamn var Olsson. Som sagt han var den siste, sedan köpte Konsum fastigheten och flyttade affären till Skogstorp. Detta var svunna tider, nu finns ingen affär kvar.

Birger Larsson



ARETS SOMMARAUKTION

Kommer att senareläggas i år.

Den 24 juli är det dags att komma till Järle Station och ropa på alla fynd som förevisas. Tore Israelsson från Lilla Mon svingar i god stil

klubban i år också. Har Du något Du vill skänka byalaget eller bara bli av emd så ring Lennart Gustavsson 50281 så ombesörjer vi hämtning.

DJUR OCH NATUR

Vad är det som förenar många järelebor i blandade åldrar? Jo, djur och natur!

Under våren har två reseskildringar i form av diabilidsföreläsningar ägt rum på Järle station. Det är föreläsningsföreningen som bjudit på dels Anders Goods naturprogram från Mellan- och Syd-Amerika och Leif Larsson med sitt naturprogram från Afrika.

Vad som får diabilidsföreläsningar så intressanta är många gånger berättaren själv. Leif Larsson berättade på ett mycket dramatiskt sätt bland annat om iakttagelsen av en enormt stor pytonorm, minst 5 meter lång och 30 cm tjock som dödar en impala-antilop (större än ett rådjur). Han stod endast 5 meter ifrån och fotograferade antilopens kamp mot ormen. Ormen ringlade varv efter varv av sin tjocka kropp runt antilopen och på 10 minuter har den långsamt kvävt den. Leif tog många kort och i en lång sekvens av bilder får vi se hur ormen slukar antilopen.

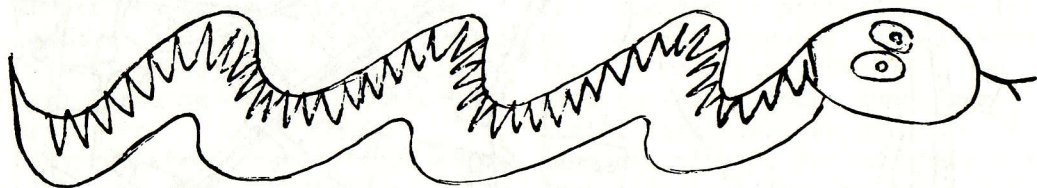
Ormens käkar är inte sammanfogade

och underkäken kan tänjas ut. En halvtimme senare har ormen svält sitt byte. Nu är den lika mätt som du om du hade kunnat proppa i dig 20 stora middagar på en gång.

Alla ormar sväljer sina byten hela. Men de dödar dem på olika sätt. Vår snok fångar sitt byte med munnen och sväljer det levande. Jätteormarna (pyton och boaormarna) och några andra arter kramar ihjäl sitt byte. Giftormarna, t.ex. huggormen använder ett snabbt hugg.

Ormar i Sverige: I Sverige finns bara tre slags ormar. Vattensnoken och hasselsnoken är helt ofarliga. Den giftiga huggormen kan ha många olika färger, men oftast känns den igen på zickzackranden på ryggen. Se upp för en helsvart orm - det kan vara en huggorm. Slå inte ihjäl huggormar! De är nyttiga, eftersom de dödar möss och andra skadedjur.

I Lyckoslanten nr 1/88 kan man läsa mer om Jätteormens måltid. En del av texten här är saxad därifrån.

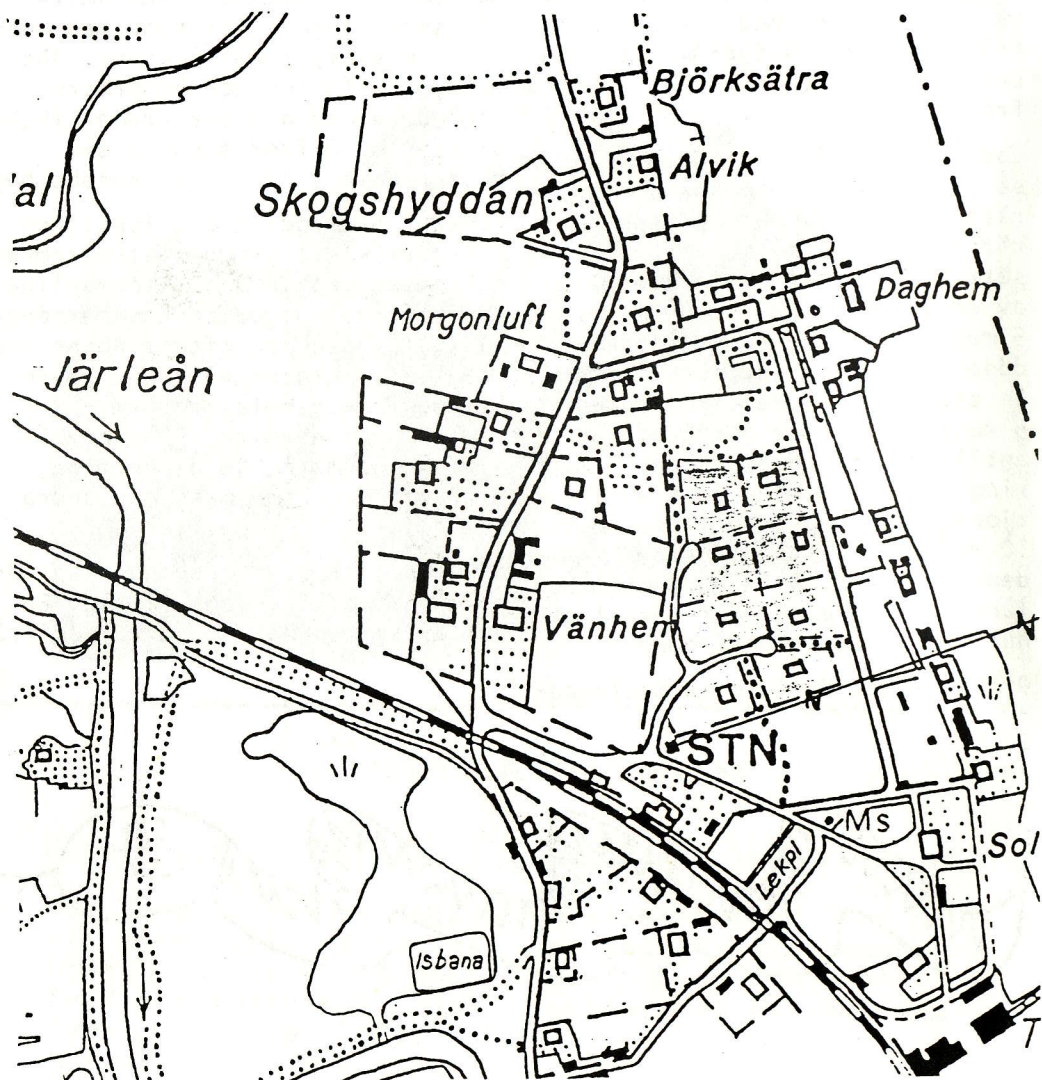


NYBEBYGGELSE I JÄRLE BY

I Nerikes Allehanda 13/4 kunde man permanentboende. Utbyggnaden följande: Järle by skall leva reslås ske med en försäljningsvidare. Frisk satsning på småhus. takt av 4 tomter år 1 och vardera

Fastighetsägaren Järle Torv AB vill exploatera för småhusbyggnad 8 st tomter å 2000 m² inom Järle by. Idag finns 34 st fastigheter inom byn varav 26 st är

2 tomter år 2 och 3. Man vill verka för att bebyggelsen blir anpassad efter lantliga förhållanden och som smälter in i miljön i Järle.





LANDSBYGD 90 I JÄRLE

Under mottot "Hela Sverige skall leva" pågår under 87-88 en riksomfattande kampanj för att bevara och utveckla landsbygden initierad av europarådet.

Syftet att mobilisera landsbygdsbefolkningen på olika sätt. Tre huvuddelar har angets:

Studieverksamhet, projektutveckling och kunskapspridning.

Man skall öven ta tillvara på det arbetet som nu bedrivs ute i bygderna och att det sker på befolkningens egna villkor.

Myndigheter, folklvadla och lokala initsitativ arbetar nu parallellt med de varierande delarna, i en ambition att samla goda ideer och förslag inför 90-talet. Arbetet skall ske med engagemang samverkan

och information. Engagemang i studiecirkclar som föder ideer, samverkan mellan alla instanser för förverkligande av bra projekt samt en spridning av information om landsbygdens fördelar, en marknadsförings insats. Målet för arbetet är att "vända strömmen", skapa positiva attityder om landsbygdens utvecklingsmöjligheter och samtidigt värna om dess kvaliteter och egenarter.

Slutprodukten, med de goda effekterna och det välbehövliga lyftet för landsbygden, är förhoppningsvis det resultat som vi på sikt kan skönja, inom en rad områden.

Vad innebär landsbygd-90 för Järle?

Ett flertal ideer har diskuterats inom ramen för byalagets verksamhet. Bland annat åtgärder för boende, service, miljö, turismen m.m.

byalaget har i en sk bygdekommitté redogjort för dessa olika delar som tillsammans skall verka mot en levande landsbygd och en god boendemiljö.

På anmodan av kommunens representant blev vi ombedda att dels göra en övergripande planläggning av Järle stationssamhälle och dels upprätta en "plus och minus" lista över vilkorne för ett landsbygdsboende idag.

Detta arbete pågår och kommer att redovisas före sommaren till kommunen.

Den planerade utökningen av bostadsfastigheter som Järle Torv driver motsvarar en del som redan är konkret. Turistsatsningen med veteranjärnvägen och en fortsatt upprustning av stationsområdet en annan. Förslag för ett i byn alternativt äldreboende har mottagits med intresse från kommunalt håll liksom förslag om friluftsåtgärder och naturinsatser. Andra ämnen som skall diskuteras är bl.a.

kommunikationer, skolskjutsar m.m. Även service i form av affär t.ex. är intressant.

Vi återkommer i höstnumret med mer information.

A X B E R S H A M M A R

V I S O M S L U T A R 6: A N I

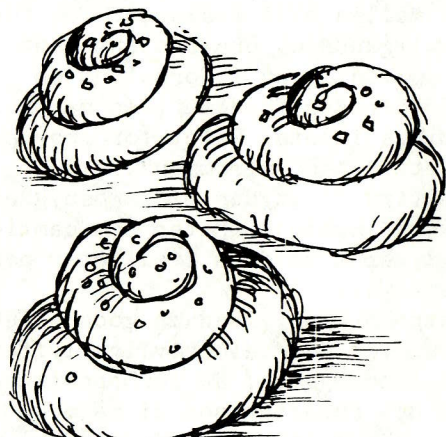


fr.v. Anna Gransten, Andreas Timmermann,
Martin Skagerlund, Tobias Erikson, Mikael
Sundqvist, Sofia Harrysson, Anneli Lindgren,
Anna Rubio Lind, Mikael Ekström, Ulrika
Andersson, Marie Jansson. Lärare: Hugo
Bergström.

PR- OCH TAGTRAFIKKOMMITTEN INFORMERAR

I SOMMAR BEHOVER PR-
KOMMITTEN CA 3000 BULLAR.

Vill Du hjälpa oss att
baka några av dem?
Du får ersättning med
1.50/bulle.
Ring Lasse C. 50073.



ERVALLA

VI SOM SLUTAR 6:AN I



fr vänster: Linda Fridholm, Claes Knutsén, Mikael Lindkvist, Michael Almquist, lärare Christina Nordström, Håkan Sjöberg, Marie Holm, Ann-Sofie Andersson, Johan Nordström, Linda Edvardsson, Mats Svensson, Kristina Ekman. Ej närvarande: Malin Rådberg.

TAG-TRAFIK NORA - JÄRLE

För tågtrafikens del Nora-Järle kommer ångtåg att framföras lördagarna 2,9,30 juli, vid Noradagarna 14-17 juli, NBVJ:s 10-års jubileum 13-14 aug. och Nora marknad 27-28 aug.
Avgångstider från Nora med ångtåg: 12.00, 13.45 och 15.15 samt rälsbuss 13.20.

Avgångstider från Järle med ångtåg: 12.50, 14.25 och 16.00 samt rälsbuss 14.50.

Rälsbuss framföres onsdagar, torsdagar och söndagar under veckorna 27-31.

Avgångstider från Nora med rälsbuss: 13.40 och tillbaka från Järle 14.30 Nora-Järle restid ca 20 minuter.

JÄRLE MARKNAD

ARRANGERAS LÖRD. 2/7 (TÄGKÖR-
NINGSLÖRDAG) VID STATIONEN. EV.
UPPREPAS DETTA ÄVEN 9/7 OCH 16/7.

9 st STÄND[Ⓢ] FINNS (ca 1 x 3 meter) OCH
LÄNAS UT GRATIS. REGNSKYDD FÅR
SÄLJAREN SJÄLV HÅLLA MED. SÄLJAREN
SÄTTER EGNA PRISER OCH BEHÅLLER
HELA INTÄKTEN.

BYALAGETS ENDA KRAV ÄR ATT
A) SÄLJARNA HAR ANKnytning till
BYGGEN OCH B) "TINGELTANGEL"
UNDBVKS. EXEMPEL PÅ VARDR:

Ⓢ STÄNDEN ÄR LÄNADE FRÅN NORA MARKEN.

JÄVDA TING, TAVLOR, HONUNG,
TRÄSKÖJD, SYLT, BAKVERK, GODIS,
JORDGUBBAR, TRÄDGÅRDSPRODUKTER
M.M.

HUVUDSYFETET ÄR SOM VANLIGT:
ATT HA KUK.. (SAMTIDIGT SOM
VI GÖR JÄRLE STATION TILL ETT
ÄN MER ATTRAKTIVT RESMÅL)

INTRESSERADE - RING LASSE
CARLSSON TEL. 500 73 77
RING ÄVEN OM NI BARA VILL
BIDRA MED NÅGOT SOM ENDAST
FYLLER EN DEL AV ETT BORD.



FLERA HAR HÖRT AV SIG OCH VILL
SÄLJA PÅ MARKEN I JÄRLE.
DET FINNS ÄNNU STÄND KVAR ATT LÄNA!

18/6 - 14/8

JÄRLE STATION HÄLLES ÖPPEN DAGL. 10-18, SERVERING, VISNING MM

2/7 SOMMARFEST - BYALAGET 15 ÅR (SE ART)

2.9.16/7 JÄRLE MARKNAD (SE ART)

2-31/7 UTSTÄLLNING: KONST I JÄRLE PÅ STATION

24/7 AUKTION MED TORE ISRAELSSON VID JÄRLE STATION

13-14/8 NORA 88, NBVJ 10 ÅRSJUBILEUM

BYALAGET FYLLER 15 ÅR!